

PDF hosted at the Radboud Repository of the Radboud University Nijmegen

The version of the following full text has not yet been defined or was untraceable and may differ from the publisher's version.

For additional information about this publication click this link.

<http://hdl.handle.net/2066/46050>

Please be advised that this information was generated on 2018-07-07 and may be subject to change.

Lokale verkiezingen meer dan landelijke voorpeiling

In gemeenten spelen andere problemen een rol dan in de nationale politiek

Lokale verkiezingen worden ten onrechte als een eerste peiling gezien voor de landelijke verkiezingen. Het ware gewenst lokale verkiezingen alleen als belangrijk voor gemeenten zien te zien, stellen Maarten Dijk en Michiel S. de Vries.

De landelijke politici zijn het land weer in. De partijleiders en Tweede Kamerleden komen vertellen waarom wij tijdens de lokale verkiezingen toch vooral op hun partij te stemmen. Ze worden nog blij ingehaald ook door de lokale politici. Maar waarom eigenlijk? Om inhoudelijke redenen kan het niet zijn. Want op het lokale niveau spelen heel andere problemen dan landelijk. Tenminste, volgens de lokale beleidsmakers in middelgrote gemeenten zelf. Wij hebben 338 van hun eind vorig jaar gevraagd naar de ernst van verschillende beleidsterreinen en de effectiviteit van het gevoerde beleid. De problemen die door hun werden genoemd, verschillen nogal van de problemen die nationaal centraal staan.

In Den Haag wordt vandaag de dag met grote woorden gesproken over de problemen met de integratie van allochtonen. Politieke partijen buitelen over elkaar met steeds hardere voorstellen om de integratie te bevorderen. Dit alles om de luide roep van de kiezer te beantwoorden.

Interessant is het in dit verband dat uit een enquête onder lokale politici en hoge ambtenaren in de middelgrote gemeenten van Nederland blijkt dat de integratie- en minderhedenproblematiek daar nauwelijks speelt. Minder dan de helft van de ondervraagden vindt de minderhedenproblematiek een probleem. Het integratievraagstuk lijkt daarmee toch vooral in de vier grote steden te spelen.

Ook veiligheid is een 'hot item' in de landelijke politiek. Partijen loven en bieden op strenge maatregelen die de veiligheid moeten bevorderen.

In de gemeenten is dit thema ook een belangrijk issue. Uit het onderzoek komt naar voren dat iets meer dan de helft van de ondervraagden vindt dat openbare orde en veiligheid een probleem vormen in hun gemeente. Ruim 60% oordeelt positief over de effectiviteit van het beleid van de afgelopen jaren op het gebied van veiligheid. Lokale beleidsmakers zijn in grote meerderheid van mening dat gemeenten de eerste verantwoordelijkheid moeten hebben bij openbare orde en veiligheid. Slechts een kleine minderheid is van mening dat dit de landelijke overheid zou moeten zijn.

Er is een beperkt aantal thema's die op lokaal niveau als een groter probleem worden gezien dan landelijk, namelijk de werkloosheid, armoede en huisvesting. De groeiende werkloosheid en armoede worden door respectievelijk 70% en 65% van de ondervraagden genoemd als een ernstig probleem in de gemeente. Lokale beleidsmakers zijn relatief somber over het beleid dat zij op dit gebied voeren. Bijna de helft geeft aan dat het gevoerde werkgelegenheids- en armoedebeleid van de afgelopen jaren niet of nauwelijks effect heeft gehad. De economische dip die Nederland heeft geteisterd, lijkt dus hard aan te komen in de gemeente. De gevolgen hiervan zijn ook zichtbaar voor de financiële situatie van de gemeente. Door maar liefst 57%

van de ondervraagden wordt aangegeven dat de gemeentelijke financiën een probleem vormen. Gemeenten lijken daarmee ook de rekening gepresenteerd te krijgen van het beleid van de landelijke overheid, zoals de afschaffing van de Onroerend Zaakbelasting.

Het lijkt ook dat het thema integriteit van de lokale politieke agenda is verdwenen, althans als we kijken naar de mening van de lokale beleidsmakers. In de jaren negentig van de vorige eeuw was integriteit van het overheidshandelen een belangrijk punt (denk aan de affaire rond de toenmalige Rotterdamse burgemeester Peper). Er werden vervolgens maatregelen getroffen die hun vruchten hebben afgeworpen. Integriteit wordt op lokaal niveau in ieder geval niet meer als een groot probleem gezien.

Wat bovendien uit ons onderzoek blijkt is een redelijk optimistisch beeld van de lokale beleidsmakers. Over vijftien genoemde beleidsterreinen, is men overal meer tevreden over dan in 2000, behalve op het terrein van economische ontwikkeling, armoede, milieu en infrastructuur.

Dat is nog eens een ander geluid dan we steeds uit de Tweede Kamer horen. De Tweede Kamerleden hadden beter eerder kunnen komen om te luisteren naar wat er in gemeenten gebeurt. Wellicht zouden dan niet alle lokale incidenten met veel bombarie tot structureel meer repressief beleid hebben geleid. Volgens de lokale beleidsmakers zijn het namelijk incidenten en niet meer.

Maar daar komen de landelijke politici niet voor. Zij zijn er omdat zij lokale verkiezingen als een eerste peiling zien voor de landelijke verkiezingen. Het ware gewenst de lokale verkiezingen louter en alleen als belangrijk voor gemeenten zien. Daar hebben Haagse politici weinig bij te zoeken. De eigenheid van lokale problemen betekent dat gemeenteraadsverkiezingen op 7 maart belangrijk zijn voor de gemeenten zelf. En dat is maar goed ook.

M. Dijk is als student en prof. dr. M.S. de Vries als hoogleraar verbonden aan de opleiding Bestuurskunde van de Radboud Universiteit Nijmegen.